מהדורה למורה – מפתח תשובות

מטרות הדף:

- להכיר את מקורות החג בתורה, במשנה ובתלמוד
- להבחין בין מצווה מן התורה לבין מנהג שהתפתח במהלך הדורות
- לתרגל ניתוח שורש ותבנית במילים הקשורות לחג

גרסת עולים חדשים – מילון מילים בראש הדף, משפטים קצרים ושפה פשוטה. אפשר לאפשר מילון אישי ועבודה בזוגות.

חלק א' – הבנת הנקרא

1. ב – זכרון תרועה
2. א – יום תרועה
3. ג – במשנה
4. ב – על פסוקי התורה
5. ג – חכמי התלמוד

חלק ב' – נכון או לא נכון

1. לא נכון – בתורה הוא נקרא 'זכרון תרועה' ו'יום תרועה.
2. נכון – כך נאמר בעמוד.
3. לא נכון – התשליך מאוחר יותר, מימי הביניים.
4. לא נכון – מקורו בדברי חכמי התלמוד, לא בתורה.

חלק ג' – השלמת מילים

1. זכרון
2. תרועה
3. סימנים
4. ביניים

חלק ד' – שורש ותבנית – התאמה

- 1 – ד (ת.ק.ע)
- 2 – ה (ש.ל.ך)
- 3 – ב (ז.כ.ר)
- 4 – ג (ש.ב.ר)
- 5 – א (ס.ל.ח)

חלק ה' – סדר השכבות ההיסטוריות

1. מצוות השופר מופיעה בפסוקי התורה
2. מנהג הסימנים מוזכר בדברי חכמי התלמוד
3. מנהג התשליך מתפתח בימי הביניים
4. מנהגים חדשים נוספים בימינו

חלק ו' – כתיבה קצרה

1. מצווה כתובה בתורה וחובה לקיימה, כמו תקיעת שופר. מנהג התפתח מאוחר יותר ואינו חובה מהתורה, כמו אכילת סימנים.
2. כל דור הוסיף מנהגים חדשים מעל הקיימים - מצווה מהתורה, מנהג מהתלמוד, מנהג מימי הביניים ומנהגים של היום.

כרטיס יציאה – מה לחפש

- מצווה-מהתורה, מנהג-מאוחר יותר
- סימנים (או תשליך)
- כל דור הוסיף שכבת מנהגים חדשה על הקודמת

טיפים להפעלה:

- אפשר לפתוח בשאלה: אילו מנהגי ראש השנה המשפחה שלכם שומרת, ומאיפה הם לדעתכם הגיעו
- כדאי להקדיש זמן לדיון בעל פה על השאלה הפתוחה לפני הכתיבה
- לתלמידים מתקשים אפשר לוותר על סעיפי ה-skip_n ולהתמקד בעובדות הבסיסיות

דף תרגול: ראש השנה – מורשת חיה בשולחן ובקול

דף התלמיד/ה | עולים חדשים

שם: _____ **כיתה:** _____ **תאריך:** _____

בדף הזה לומדים מאיפה באו המנהגים של ראש השנה: מהתורה, מהחכמים, או מאוחר יותר. גם מתרגלים מילים מהחג.

מילון קטן:

מורשת	דברים שעוברים מדור לדור
מצווה	ציווי שכתוב בתורה
מנהג	הרגל שהתפתח במשך הזמן, לא כתוב בתורה
משנה	ספר שנכתב אחרי התורה, מרכז הלכות
תלמוד	ספר שנכתב אחרי המשנה, מסביר אותה
סימנים	מאכלים שאוכלים בראש השנה כסמל לשנה טובה
תשליך	מנהג ללכת למים ולהשליך פירורים כסמל לניקוי מהחטאים
שורש ותבנית	שתי אותיות או יותר שחוזרות (שורש) ותבנית שנותנת להן צורה

1 חלק א' – הבנת הנקרא

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. איך קוראים לחג בספר ויקרא?

א) ראש השנה ב) זכרון תרועה ג) יום הדין ד) יום כיפור

2. איך קוראים לחג בספר במדבר?

א) יום תרועה ב) ראש השנה ג) חג האסיף ד) יום הזכרון

3. באיזה ספר קדום מופיע השם 'ראש השנה'?

א) בתורה ב) בנביאים ג) במשנה ד) בתלמוד הבבלי בלבד

4. מאיפה באה מצוות תקיעת השופר?

א) על מנהג עממי ב) על פסוקי התורה ג) על דברי חכמי התלמוד ד) על מנהג ימי הביניים

5. מי המציא את מנהג הסימנים?

א) התורה ב) הנביאים ג) חכמי התלמוד ד) ימי הביניים

2 חלק ב' – נכון או לא נכון

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	בתורה החג נקרא בשם 'ראש השנה'.	☐	☐
2	מצוות השופר מבוססת על פסוקי התורה.	☐	☐

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
3	מנהג התשליך קדום יותר ממנהג הסימנים.	☐	☐
4	מנהג הסימנים מופיע כבר בפסוקי התורה.	☐	☐

3 חלק ג' – השלמת מילים

השלימו את המילה החסרה.

1. בספר ויקרא נקרא החג '_____ תרועה'.

2. בספר במדבר נקרא החג 'יום _____'.

3. מנהג ה_____ מקורו בדברי חכמי התלמוד.

4. מנהג התשליך מקורו בימי ה_____ .

4 חלק ד' – שורש ותבנית – התאמה

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. תקיעה	___	**א.** ס.ל.ח
2. תשליך	___	**ב.** ז.כ.ר
3. זכירה	___	**ג.** ש.ב.ר
4. שברים	___	**ד.** ת.ק.ע
5. סליחה	___	**ה.** ש.ל.ך

5 חלק ה' – סדר השכבות ההיסטוריות

מספרו את השלבים לפי הסדר הנכון (1, 2, 3...).

☐	מנהגים חדשים נוספים בימינו
☐	מצוות השופר מופיעה בפסוקי התורה
☐	מנהג הסימנים מוזכר בדברי חכמי התלמוד
☐	מנהג התשליך מתפתח בימי הביניים

6 חלק ו' – כתיבה קצרה

ענו בקצרה.

1. הסבירו במילים שלכם מה ההבדל בין מצווה מן התורה לבין מנהג, והביאו דוגמה אחת מכל סוג.

2. מה פירוש הביטוי 'שכבה על גבי שכבה' בהקשר של מורשת ראש השנה?

כרטיס יציאה

מהו ההבדל בין מצווה למנהג?

תנו דוגמה אחת למנהג שמקורו בתלמוד.

מהי משמעות הביטוי 'שכבה על גבי שכבה'?

איך הרגשתי בשיעור? ☹ 😐 🙂 😀